

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Кріпак Н.Г.</i> ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В ЗАРУБІЖНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	178
<i>Купенко А.І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	180
<i>Лупу В.С.</i> ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	183
<i>Мазур Ю.С.</i> ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ.....	186
<i>Мархайчук Д.М.</i> ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	188
<i>Наливайченко В.О.</i> МАРОДЕРСТВО: ЧИ ВСІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, СКОЄНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ, Є МАРОДЕРСТВОМ?	191
<i>Рачок А.І.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ.....	193
<i>Саїк О.Б.</i> ВОЄННИЙ СТАН ЯК ОБСТАВИНА, ЯКА ВПЛИВАЄ НА КВАЛІФІКАЦІЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	195
<i>Стащук А.Ю.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	197
<i>Тарасенко М.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	200
<i>Філімончук М.О.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	203
<i>Штанько Ю.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	206
<i>Ядаменко О.О.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДІЇ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	208
<i>Язаджи В.С.</i> ПРОГАЛИНИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ У СФЕРІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО РУХУ.....	210
Streltsov Yevgen. CRIMINAL LAW IN THE CONDITIONS OF THE EMERGENCY (CONFERENCE PRESENTATION)	212

*Мазур Ю. С.
студентка 2 курсу магістратури
факультету адвокатури та
антикорупційної діяльності
Національний університет
«Одеська юридична академія»*

ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Насамперед хотілось би зазначити про те, що з початком повномасштабного вторгнення військових формувань РФ на нашу територію 24 лютого 2022 року функціонування всієї системи суспільного та державного життя України зазнало вимушених змін.

Ця кровова повномасштабна війна змінила життя кожного українця. Рашисти кожного дня гвалтують, вербують, вбивають, та викрадають сотні та тисячі українських дітей. Також не менш важливою проблемою залишається залучення дітей до участі в збройному конфлікті, котре суворо заборонено на міжнародному та національному рівнях. Відповідно, захист прав дітей в складних умовах функціонування нашої держави являється одним із найважливіших аспектів.

Варто визнати той факт, що, на жаль, діти у збройних конфліктах є не тільки жертвами, але навіть учасниками збройних конфліктів— вони беруться за зброю, їх використовують як розвідників і залучають їх для іншої діяльності в умовах введення бойових дій [2].

В цьому аспекті слід зазначити, що ООН визначає дитину-солдата як «будь-яку особу у віці до 18 років, яку завербують і використовують збройні сили або збройні групи в будь-якій ролі», від розвідників до кухарів. Конвенція ООН про права дитини забороняє вербувати дітей-солдатів у віці до 15 років [1, с.20].

Незважаючи на те, що міжнародне гуманітарне право суворо забороняє залучати дітей, котрі молодше 15 років до збройних конфліктів, проте діти-солдати залишаються невід’ємною частиною сучасних війн практично в усіх гарячих точках планети, особливо в Африці, Азії, Латинській Америці, навіть Європі.

Найчастіше діти та підлітки використовуються в якості солдатів незаконними військовими формуваннями, повстанськими рухами, терористичними організаціями та екстремістськими групами, оскільки урядові сили держав світу в цьому плані дещо обмежені чинними нормами як вітчизняного, так і міжнародного законодавства [4].

Також є залучення дітей до облаштування військових об’єктів – найгірший вид дитячої праці. Крім того, діти, які залучені до роботи на військових об’єктах, можуть загинути або отримати поранення від обстрілу з іншого боку конфлікту.

З-поміж іншого, варто сказати про те, що такий високий попит на дітей з нелегальних військових формувань зумовлений віковими особливостями цієї соціально-демографічної групи, представники якої за «вмілого командування» можуть стати безстрашними та легкими в керуванні бійцями, оскільки з ними найменше проблем.

В силу певних вікових особливостей неповнолітні не відчують докорів сумління, не розуміють цінності людського життя, тому війна для них не несе того жахливого змісту, який вона має для дорослих, оскільки сприймається як щось на зразок гри [3, с. 5].

Також варто зауважити про те, що збройні конфлікти, світова нестабільність, та повномасштабна війна країни-терориста РФ сьогодні є тим переліком негативних факторів, що впливають на найважливішу і найбільш вразливу верству населення будь-якої держави – дітей.

Отож, сторони збройного конфлікту повинні попри воєнні дії дотримуватись правил та норм міжнародно-правових документів, що захищають дітей від залучення в участь у

збройних конфліктах. Проте, слід наголосити на тому, що вербування й використання дітей є першим із шести серйозних порушень проти дітей, проте росія не зупиняється перед такими діями у війні з Україною, вербуючи та використовуючи як українських, так і власних дітей та підлітків.

Таким чином, свідоме вербування та залучення дітей в солдати має негативні соціальні наслідки не тільки для найбільш призовних, а й для суспільства в цілому, оскільки мілітаризація населення в ранньому віці в зоні тривалого військово-політичного конфлікту призводить не лише до збільшення фізичного травматизму та втрати соціального капіталу, а й до моральної невірноваженості дитини, яка перебуває на етапі активного розвитку та соціалізації [5].

Отож, проблема залучення дітей до участі в збройному конфлікті в світлі повномасштабної війни країни-агресора рф проти України залишається відкритим. Нові реалії сьогодення поставили перед нашим суспільством певні виклики, вирішення яких потребує кардинальних змін у державній політиці та законодавстві країни, переосмислення стратегії запобігання негативним наслідкам тривалого збройного конфлікту для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник / І. А. Шуміло. – Київ: ФОП Голембовська О.О. 2018. 168 с.
2. «Дитячий аспект» гібридної війни. АрміяInform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/01/21/dytyachyj-aspekt-gibrydnoyi-vijny/> (дата звернення 21.04.2022)
3. Клименко О. Залучення дітей до участі в збройних конфліктах: моделі та методи вербування (український досвід) / О. Клименко // Соціологічні студії. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. - № 2 (15). - С. 6-12.
4. Вербування та використання дітей на війні є одним із шести порушень, які вчиняє рф – Міноборони. 2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3497479-verbuvanna-ta-vikoristanna-ditej-na-vijni-e-odnim-iz-sesti-porusen-aki-vcinae-rf-minoboroni.html>
5. Діти та збройні конфлікти: нормативно-правова база. 2022. URL: <https://warchildhood.org/ua/children-and-armed-conflict-legal-framework/>